

**СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ УТИЛІЗАЦІЇ ПОБУТОВИХ
ВІДХОДІВ В УКРАЇНІ**
**CREATION OF CONDITIONS FOR ENERGY UTILIZATION OF DOMESTIC WASTE
IN UKRAINE**

О.М. Древаль

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

м. Харків

Анотація. Показано сучасний стан поводження з побутовими відходами в Україні та перспективи його покращення.

Ключові слова: побутові відходи, поводження з відходами, енергетична утилізація

Annotation. The current state of domestic waste management in Ukraine and the prospects for its improvement are shown.

Keywords: domestic waste, waste management, energy utilization

Україна знаходиться на 9 місці у рейтингу країн з найбільшим об'ємом відходів на одного мешканця за версією американської агенції 24/7 WallStreet.

Першу трійку посіли Канада – 36,1 тонна відходів на людину, Болгарія – 26,7 тонн на людину, США – 25,9 тонн на людину. Показник України – 10,6 тонн на людину (зазначається, що сумарно за 2017 рік у країні було створено 474106025 тонн відходів при населенні 44831135 чоловік). Ступінь переробки відходів складає 3,2 %.

З 474 млн. тонн відходів 448 млн. тонн – небезпечні відходи. Жодна з 105 країн, по яких є дані про небезпечні відходи, не виробляє більшої за Україну кількості таких відходів.

Уряд України признає управління небезпечними відходами найбільш нагальною та критичною проблемою, яка повинна вирішуватися при поводженні з відходами. Основною причиною відсутності ініціатив з утилізації даних відходів називається «недостатність фінансування».

Більша частина інших 26 млн. тонн відходів в Україні – це тверді побутові відходи й сільськогосподарські відходи. До цієї кількості відносяться, також і відходи будівельної галузі.

Ухвалена у 2017 році Національна стратегія з управління відходами прописала, що об'єм захоронення твердих побутових відходів на сміттєвих полігонах повинен скоротитися з 95 % (у 2016 році) до 50 % у 2023 році і до 30 % у 2030 році. Однак кількість захоронених відходів у 2018 році зменшилась усього на 1,2 %. Експерти вважають, що ситуація у галузі поводження з відходами кардинально не зміниться, поки сортування та переробка сміття не стануть прибутковою справою для інвесторів.

Для вступу в Європейський Союз Україна, крім всього, повинна привести нашу галузь поводження з відходами до європейського знаку якості. Згідно Директивам ЄС, «смітєва політика» повинна перед усім зводитися до мінімізації створення сміття, а захоронення на полігоні повинно бути крайньою мірою й стосуватися тільки таких відходів, які біологічно не розкладаються, не можуть бути використанні як вторинна сировина та перероблені в енергію.

В Україні розроблений перелік законодавчих стимулів для роздільного збору, вивезенню та переробці побутових відходів, а також подальшої генерації енергії з них.

Пропоновані міри містяться в Концепції енергетичної утилізації побутових відходів в Україні.

Зокрема, Концепція пропонує ввести систему гарантій та стимулів для інвестування в галузь енергетичної утилізації відходів, а також гарантувати підприємству-переробнику поставку встановлених договором об'ємів сміття.

За органами місцевого самоврядування бажають закріпити право назначати єдиного оператора із поводження з відходами, який буде заключати довгострокові договори на переробку відходів, послуги з його вивезення й захоронення. Це дозволить залучити приватний капітал у галузь.

Новий закон про житлово-комунальні послуги передбачає підняття тарифу на поводження з відходами. Пропонується встановити чіткі правила тарифоутворення на послуги з енергетичної утилізації відходів, ужити стимулююче тарифоутворення та встановити тривалий період дії тарифів.

Податок на захоронення відходів необхідно підвищити до розмірів, коли такий спосіб поводження з відходами стане не вигідним у порівнянні з іншими, наприклад, зі спалюванням. На сьогодні цей податок в Україні складає EUR 0,15 за тонну, тоді як у країнах Європи – від EUR 20 до EUR 107.

У Концепції відзначається також, що спалювання близько 10 млн. тонн сміття, які накопичуються в Україні щорічно, дозволять замінити близько 1 млрд. куб. м природного газу, або 3,5 млн. Гкал теплової енергії, або 1,2 млрд. кВт*ч електроенергії. На сьогодні для виробництва теплоенергії використовується усього 2,5 % побутових відходів.